

Dzierżoniowskie zabytki do renowacji

26-08-2020

Prawie pół miliona złotych zdobytych przez Dzierżoniów ze środków UE pozwoli na odnowienie kilku ważnych historycznie obiektów. Pieniądze z Euroregionu Glacensis umożliwią renowację Kaplicy Sadebecków, Pomnika św. Jana Nepomucena i wnętrza wieży ratuszowej. Z budżetu miasta w całości wykonany zostanie remont dachu muzeum.

Poniżej szczegółowe opisy prac i skrótowe informacje o zabytkach.

Renowacja kaplicy Sadebecków – konserwacji poddana zostanie kaplica i znajdująca się na niej rzeźba kobiety „Nadziei”, kopuła zostanie pokryta blachą miedzianą, odnowione będą też tynki i kute elementy metalowe. Obiekt zyska też podświetlenie.

Kaplica Grobowa Sadebecków to niewielka rotunda w stylu klasycystycznym wzniesiona w 1803 r. przez jeden z najznamienitszych dzierżoniowskich rodów. Kaplica, z zewnątrz otoczona kolumnadą, przykryta jest kopułą, którą wieńczy rzeźba wykuta w piaskowcu. Przedstawia ona postać kobiecą, personifikację nadziei, jednej z trzech cnót głównych. Kaplica stanowiła centrum ufundowanego przez Fryderyka Sadebecka pod koniec XVIII w. cmentarza ewangelickiego.

Zbudowano go na planie zbliżonym do prostokąta. Otoczony był murem, do którego przylegały kaplice grobowe. Do dzisiejszego dnia jedyną jego pozostałością jest kaplica rodziny Sadebecków, której projektantem mógł być Leopold Niederäcker. Cmentarz przetrwał okres II Wojny Światowej, został zlikwidowany w latach 60. XX w. Na terenie byłego cmentarza, od ul. Piłsudskiego postawiono pawilon gastronomiczny „Atlantyk”, zwany potocznie „barem pod trupkiem”. W latach 80. bar spłonął i nigdy już nie został odbudowany. W miejscu tym usytuowano później kamień z pamiątkową tablicą informacyjną. W pobliżu kaplicy rośnie buk pospolity – pomnik przyrody, jedno z najładniejszych drzew o pokroju zwisającym, mające ponad 200 lat.

Renowacja pomnika św. Jana Nepomucena – rzeźba przejdzie profesjonalną konserwację, pojawi się także iluminacja i zieleń wokół stojącego w rynku pomnika.

Barokowy pomnik Św. Jana Nepomucena wyrzeźbił w 1733 r. Johann Christoph Hampel. Rzeźbę ufundował rzeźnik Siegfried, który dopuścił się bluźnierstw przeciwko św. Nepomucenowi i wyznaniu katolickiemu. Na cokole znajduje się łacińska inskrypcja: „Język świętego Jana Nepomucena pobożnie pilni otaczają czcią i chronią, bezbożni nieprzyjaciele go znieważają, co poświadcza ta figura”. Pomnik został przeniesiony w 1911 r. na teren przy kościele pw. św. Trójcy na skutek sporów na podłożu religijnym pomiędzy katolikami i protestantami, którzy chcieli, by w rynku stanęła również figura Marcina Lutra. Rozwiązaniem było usytuowanie obu pomników poza ścisłym centrum miasta. 6 października 2002 r. figura wróciła do rynku, ustawiono ją na południe od pierwotnego miejsca (różnica wynosi ok. 30 m) i znalazła się na osi ul. Świdnickiej.

Remont wieży ratuszowej – prace dotyczą wnętrza wieży, w tym wymianę instalacji elektrycznych, montaż sieci lan LAN, instalację monitoringu, nowe oświetlenie oraz instalację oświetlenia do ekspozycji wystaw.

Wieża ratuszowa ma 47 metrów wysokości, jest zbudowana na planie kwadratu, jej górną krawędź zamyka taras widokowy z ozdobną ażurową galerią i późnorenesansowym hełmem z iglicą zakończoną połączoną kulą. Na początku XVII wieku dzięki bogatemu cechowi tkackiemu uzyskała piękną balustradę z herbem miasta i godłem Habsburgów. W posadzkę wmurowana jest zagadkowa płyta astrologiczna o nieznanym datowaniu. Z galerii wieży można podziwiać przepiękne panoramy na całą Kotlinę Dzierżoniowską z zamykającymi ją Górami Sowimi, Masywem Ślęży, Wzgórzami Kiełczyńskimi i Gilowskimi. Na wieży od południowej strony (poniżej tarczy zegarowej) znajduje się kopia zaginionej w latach 80. postaci z bębenkiem, upamiętniająca legendarnego dobosza ratującego miasto z opresji podczas oblężenia przez wojska szwedzkie. Wchodząc na wieżę ratuszową można zobaczyć mechanizm zabytkowego zegara, wskazującego czas mieszkańcom Dzierżoniowa już od kilku wieków. Tarcze zegarowe mają średnicę blisko 2 metrów, a wskazówka minutowa - niemal metr.

W dolnej części wieży dzierżoniowskiego ratusza znajduje się warsztat menniczy, który jest rekonstrukcją XIV-wiecznej Mennicy Miejskiej. Samodzielnie można tam wybić niezapomnianą pamiątkę - kopię halerza z 1352 roku z inicjałami MCR (Moneta Civitas Rychbach) na awersie i dolnośląskim orłem na rewersie.

Remont dachu muzeum miejskiego - prace będą polegały na wymianie elementów konstrukcyjnych dachu, wzmocnieniu elementów drewnianych, montażu dachówki i elementów tytanowo-cynkowych wieżyczek, montażu nowych rynien i rur spustowych i wymianie instalacji odgromowej.

Muzeum znajduje się w miejskim pałacyku wzniesionym w 1897 r. dla Hermanna Cohna, współzałożyciela firmy Cohn Gebrüder - jednej z pierwszych tkalni mechanicznych w Dzierżoniowie. Obiekt reprezentuje typ willi podmiejskiej, rozplanowanej w otoczeniu zieleni, łączącej stylistyczne cechy neoromanizmu, neorenesansu i neobaroku w powiązaniu z elementami architektury regionalnej. Eklektyczna budowla przyciąga wzrok przechodniów ceglastą czerwienią elewacji, wzbogaconą piaskowcowym detalem oraz drewnem belek ryglowych konstrukcji w szczycie oraz zwieńczeniu wieży. Godne uwagi są również wnętrza budynku: okazała klatka schodowa z ogromnym witrażem, oryginalne boazerie i piękne stropy. Zachowane elementy wewnątrz, dzięki przeprowadzanym zabiegom konserwatorskim, stopniowo powracają do dawnej świetności.